

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Bușmachi Galina,
reprezentată de avocatul Covaliov Natalia,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Bușmachi Galina împotriva notarului Țurcan Daniela,
terț Loico Svetlana cu privire la anularea actului administrativ și obligarea
emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3r-241/24
NR. PIGD2-22101192-01-3r-28102024)*

Motivarea cererii de apel nu a fost prezentată în conformitate cu prevederile
art. 232 alin.2 din Codul administrativ.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Chisilița,
Curtea de Apel Chișinău, jud. Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici

27 noiembrie 2024

Examinând în lipsa părților recursul depus de Bușmachiu Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 13 iulie 2022, Bușmachiu Galina a depus cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva notarului Țurcan Daniela, terț Loico Svetlana, cu privire la anularea refuzului nr. 23 din 03 mai 2022 întocmit de notarul Daniela Țurcan, ca fiind ilegal, anularea deciziei nr. 47 din 30 iunie 2022 întocmită de notarul Daniela Țurcan, ca fiind ilegală, obligarea emiterii certificatului de moștenitor legal pentru apartamentul nr. 11 din mun. Chișinău, str. L. Kaczynski 6/1, pe numele Galinei Bușmachiu.

2. Prin hotărârea din 28 martie 2024, a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de Bușmachiu Galina, a fost respinsă.

3. La data de 28 martie 2024, Bușmachiu Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 28 martie 2024, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă integral. Apelul formulat și depus la 28 martie 2024, a fost nemotivat.

4. La 06 august 2024, avocatul Covaliov Natalia, în interesele apelantei Bușmachiu Galina, a expediat prin intermediul poștei electronice, în adresa Curții de Apel Chișinău cererea de apel motivată.

5. Prin încheierea din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibil apelul depus de Bușmachiu Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, pe motiv că motivarea apelului a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) Codul administrativ, iar repunerea în termen nu a fost solicitată.

6. La data de 24 octombrie 2024, Bușmachiu Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, a depus recurs împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, anularea încheierii instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care să fie considerat ca fiind depus în termen apelul motivat cu

transmiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, pentru judecarea apelului.

7. În motivarea recursului, s-a invocat că instanța de fond la 28 iunie 2024 a expediat în adresa reprezentantului apelantei, avocatul Covaliov Natalia, prin intermediul poștei electronice copia hotărârii motivate, iar reprezentantul recurente/apelantei a recepționat-o la data de 30 iulie 2024, iar cerere de apel motivată a fost depusă la 06 august 2024, în termen.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

8. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ prevede următoarele:

„Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

9. Art. 242 din Codul administrativ relevă că:

„Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic”

10. Prin prisma art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel”

11. Art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ prevede că:

„Examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul”

12. Art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrative prevede că:

„Instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

13. Art. art. 232 alin. (2) din Codul administrative prevede că:

„Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată”.

14. Art. 223 din Codul administrative prevede că:

„Hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.,,

15. Art. 96 alin. (1) și (2) din Codul administrativ statuează că:

„(1) Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

(2) Autoritățile publice trebuie să se asigure că participanții la procedură indică, în cadrul procedurii, o modalitate principală de comunicare, precum și modalități alternative.”

16. Art. 97 alin.(1) și alin. (3) lit.d) din Codul administrative prevede că:

„Notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: notificare prin act de recunoaștere a recepționării; notificare prin poștă cu act de notificare; notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate”.

17. Art. 110¹ din Codul administrativ prevede că:

„Notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poștă electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

În cazul în care autoritatea publică anexează la notificarea prin poșta electronică și actul de recunoaștere a recepționării, care este semnat cu semnătură electronică de persoana notificată și remis în schimb la adresa electronică a autorității publice, notificarea respectivă este echivalentă cu notificarea prin act de recunoaștere a recepționării

Notificarea prin serviciul național de poștă electronică publică a persoanei ce urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea, în modul stabilit de Guvern, a înscrisului de notificat semnat cu semnătura electronică prevăzută de lege. Notificarea prin serviciul național de poștă electronică publică este echivalentă cu notificarea prin poștă cu scrisoare recomandată. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de serviciul național de poștă electronică publică, probează notificarea.

În cazul notificării prin poșta hibridă, autoritatea publică, prin intermediul mijloacelor electronice de comunicație disponibile, transmite furnizorului de servicii poștale înscrisul de notificat semnat cu semnătură electronică avansată calificată. Furnizorul de servicii poștale imprimă pe suport de hârtie înscrisul de notificat și îl depune/expediază la adresa destinatarului. Autoritatea publică, prin intermediul mijloacelor electronice disponibile, asigură accesul destinatarului notificării prin poșta hibridă la înscrisul de notificat semnat cu semnătură electronică. Notificarea prin poșta hibridă este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală.

Notificarea prin intermediul sistemelor informaționale dedicate sau al altor mijloace electronice de comunicație care permit confirmarea recepționării notificării este echivalentă cu notificarea prin poștă convențională cu scrisoare recomandată. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea”.

18. Art. 24 alin. (1) din Codul administrative prevede că:

„Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

19. Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că, Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea contestată la 17 octombrie 2024, fiind notificată reprezentantului recurente, avocatul Covaliov Natalia, la data de 20 octombrie 2024, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică, anexat la actele cauzei (f.d. 154). Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că Bușmachieu Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenul instituit de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ, pentru demararea căii de atac în ordine de recurs.

20. Prin hotărârea din 28 martie 2024, a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea înaintată de Bușmachieu Galina, a fost respinsă.

21. La data de 28 martie 2024, Bușmachieu Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 28 martie 2024, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie admisă integral. Apelul formulat și depus la 28 martie 2024, a fost nemotivat.

22. La 28 iunie 2024 instanța de fond a expediat în adresa participanților la proces prin intermediul poștei electronice copia hotărârii motivate a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 28 martie 2024, avocatului Covaliov Natalia, care în baza mandatului avocațial seria MA nr. 1568045 din 12.07.2022 (f.d. 9), reprezintă interesele apelantei Bușmachieu Galina, hotărârea motivată a fost expediată la adresa electronică lia_covaliov@mail.ru, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d. 138).

23. Instanța de recurs punctează că, hotărârea motivată din 28 martie 2024, a fost plasată pe portalul web al instanței judecătorești www.instante.justice.md, la data de 01 iulie 2023.

24. Respectiv, recurenta Bușmachieu Galina a avut posibilitatea reală de a verifica și de a lua cunoștință cu hotărârea motivată a primei instanțe, inclusiv de pe portalului național al instanțelor de judecată www.instante.justice.md.

25. Astfel, termenul de prezentare a motivării apelului de către Bușmachieu Galina împotriva hotărârii din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, fiind de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, a început să curgă de la data de 29 iunie 2024 și a expirat la data de 29 iulie 2024, în condițiile în care a 30-a zi stabilită de Lege expira în zi nelucrătoare.

26. Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea apelului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării apelului curg din momente diferite.

27. Prin urmare, ținând cont de circumstanțele faptice reținute și prevederile legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că hotărârea motivată din 28 martie 2024, a Judecătoriei

Chișinău, sediul Rîșcani, a fost notificată recurentei, la data de 28 iunie 2024. Or, au fost utilizate mijloacele corespunzătoare de comunicare, ce ar asigura notificarea copiei hotărârii motivate recurentului.

28. Astfel, completul menționează că, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

29. În circumstanțele descrise, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că motivarea apelului împotriva hotărârii din 28 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, nu a fost prezentată instanței de apel așa cum prevede norma legală indicată la pct. 13.

30. Astfel, ținând cont de circumstanțele faptice reținute și prevederile legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Bușmachi Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, a depus apelul în afara termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) Cod administrativ, fără nici o mențiune despre omiterea termenului de prezentare a motivării apelului, nefiind invocat niciun argument în vederea justificării încălcării termenului stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

31. Este de remarcat că Bușmachi Galina, reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, nu a făcut uz nici de prevederile art. 237 alin. (1) din Codul administrativ, care oferă posibilitatea să solicite repunerea în termenul de prezentare a motivării apelului, în condițiile în care o astfel de omisiune ar fi justificată prin probe pertinente.

32. Astfel, fiind participant la proces și fiind interesat de soarta soluționării litigiului în care este implicată, Bușmachi Galina și reprezentantul acesteia avocatul Covaliov Natalia, trebuia să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

33. Instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurentei aduse în acest sens, precum că, hotărârea instanței de fond integrală a fost expediată în adresa reprezentantului apelantei, avocatul Covaliov Natalia, prin intermediul poștei electronice la 28 iunie 2024, iar reprezentantul recurentei/apelantei a recepționat-o la data de 30 iulie 2024, respectiv, termenul de depunere a cererii de apel motivat a fost respectat.

34. Or, după cum s-a menționat supra, materialele dosarului denotă cert că hotărârea motivată a fost comunicată, reprezentatului apelantei avocatul Covaliov Natalia, la data de 28 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice, iar la calcularea termenului reglementat de art. 232 alin. (2) Cod administrativ fiind luată în considerare data notificării, dar nu recepționarea acesteia la o dată ulterioară (30 iulie 2024). Astfel, recepționarea notificării, la o dată ulterioară notificării prin intermediul poștei electronice, nu oferă apelantei dreptul de a alege de la care dată începe a curge termenul de depunere a motivării apelului.

35. În context, Completul notează că, confirmarea recepției notificării, este emisă în mod automatizat de serviciul național de poștă electronică publică, și probează notificarea, și nu informarea instanței despre data deschiderii mesajului, după cum indică recurenta.

36. Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia încheierii instanței de apel, deoarece Bușmachi Galina reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit la pct. 13, fapt pentru care survin consecințele prevederilor pct. 12. Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

37. De asemenea, actele cauzei, denotă faptul că, Bușmachi Galina reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, nu a întreprins acțiuni concrete de a se informa despre derularea examinării cauzei din momentul depunerii apelului nemotivat. Deși, atunci când persoana interesată, inițiază o cale de atac, în contencios administrativ, obligațiile procedurale sunt angajate în mod automat. În calitate sa de reclamant, acesta, avea obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să își probeze pretențiile, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

38. În context, completul amintește că art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Curtea a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

40. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de către Bușmachi Galina reprezentată de avocatul Covaliov Natalia, împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizie este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc